

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-2259-6172

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด(กรอบ่าย) ฉบับประจำวันที 27 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 หน้า 13,17 มูลค่าข่าว 1,067,369.-

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

หลากหลาย

17

ความลับหลังกำแพงศิลา
บันทายฉมาร์-สมโบร์ไพรกุก

ความลับหลังกำแพงศิลา บันทายฉมาร์-สมโบร์ไพรกุก

ก้อนศิลาหินทรายที่ถูกแกะสลักเป็นรูปลักษณะต่างๆ บอกเล่าเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านกาลเวลามานานกว่า 1,000 ปี ใบหน้าปริศนาสลักไว้บนยอดปราสาทหลายแห่งในพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลท่ามกลางแท่งศิลาขนาดใหญ่ที่ทับถมกันสูงท่วมหัว เป็นภาพที่ตื่นตาตื่นใจและตื่นตะลึง!

สำหรับใครก็ตามที่ได้เห็นกลุ่มปราสาทบันทายฉมาร์ เป็นครั้งแรก ความลึกลับลึกลับมีค พอย กับเสน่ห์และมนต์ขลังดึงดูดใจให้ใคร่รู้อยากค้นหาคำตอบ "มันคืออะไรกันแน่?" เมื่อจุดที่ยืนอยู่นั้น มองโดยรอบแล้วราวกับอยู่ในนครที่ถูกสาปตลอดกาล

กลุ่มปราสาทบันทายฉมาร์ อยู่ห่างจากชายแดนไทย-กัมพูชา ไปทาง อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร ตั้งอยู่ใน จ.บันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา หรือที่คนไทยเรียกว่า เมืองศรีโสภณ นั่นเอง

กลุ่มปราสาทแห่งนี้ต้องเรียกว่า "มหาปราสาท" ถึงจะถูก เพราะความอลังการงานสร้างที่มองเห็นคนตัวเล็กนิดเดียวหากเดินเข้าไปอยู่ในกองศิลาทรายที่ล้นทับถมกันเนื่องเพราะกาลเวลา

คำบอกเล่าร่องรอยประวัติศาสตร์ของกลุ่มปราสาทบันทายฉมาร์ แห่งนี้ ระบุว่า เป็นกลุ่มปราสาทที่เก่าแก่ที่สุดของกัมพูชาเกิดขึ้นก่อนปราสาทนครวัด-นครธม ว่ากันว่าอาณาจักรภายในกำแพงศิลานั้น

คือ ศาสนสถาน ส่วนรอบนอกคือตัวเมือง เพราะมี "ธรรมศาลา" หรือที่พักคนเดินทางในสภาพที่ยังสร้างไม่เสร็จ ซึ่งเป็นไปตามธรรมเนียมการเดินทางของกษัตริย์ก่อนก่อนจะเข้าไปยังศาสนสถาน แต่ศาสนสถานก็ใหญ่โตมโหฬารแล้ว ถ้าเป็นตัวเมืองด้วยจะใหญ่โตขนาดไหน ลองจินตนาการดู

ปราสาทบันทายฉมาร์ เป็นปราสาทสำคัญในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ลักษณะการก่อสร้างตัวปราสาทเป็นปราสาทหิน พื้นที่โดยรอบมีฐานะเป็นเมืองปรากฏหลักฐานในเอกสารโบราณและแผนที่เส้นทางเดินทัพสมัยรัชกาลที่ 2 ดันกรุงรัตนโกสินทร์ของไทย มีการระบุตำแหน่งเอาไว้ชัดเจน ว่าบันทายฉมาร์เป็นกลุ่มปราสาทที่คนไทยรู้จักมานานแล้ว เป็นศาสนสถานสำคัญที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ทรงสร้างไว้รอบเมืองพระนคร เพื่ออุทิศให้กับพระราชโอรสและกลุ่มขุนนางที่เสียชีวิตในการสงคราม "ศรีนครกูมรา" ซึ่งเป็นพระราชโอรส มีปรากฏรายชื่อใน

จารึกของปราสาทบันทายจมมาร์

เพราะฉะนั้น สิ่งสำคัญของที่นี่ก็คือ ภาพสลักที่ระเบียงปราสาท เป็นภาพเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ในยุคของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 และภาพสลักพระอวโลกิเตศวร

ปางพันกร คือมีพระกรหนึ่งพันกร ในอดีตเคยมีขโมยเข้าไปลักลอบขโมยชิ้นส่วนพระอวโลกิเตศวรนี้ออกมาตามใบสั่ง แต่ไปไม่ถึงไหนมาจับได้ที่ชายแดนประเทศไทย ทางกรมไทยจึงส่งคืนกัมพูชาไป ปัจจุบันชิ้นส่วนเหล่านั้นมีการนำไปจัดแสดงที่

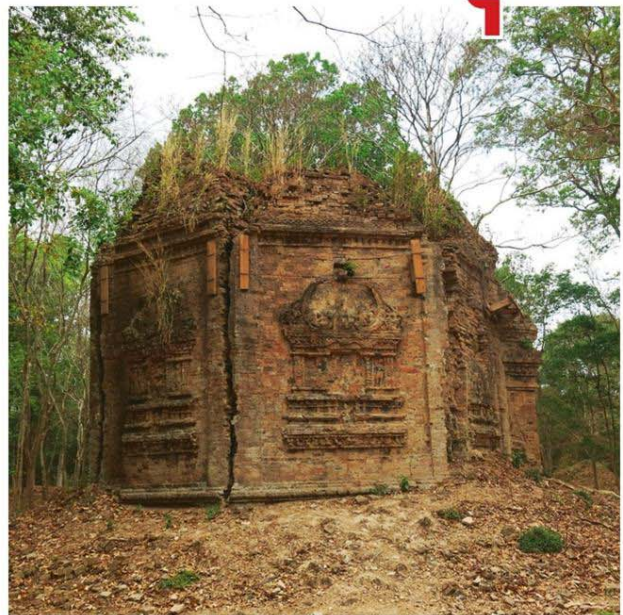
พิพิธภัณฑที่กรุงพนมเปญ

ซากหินกองระเกะระกะของบันทายจมมาร์ขณะนี้ มีเจ้าหน้าที่ของกัมพูชาพร้อมกับเจ้าหน้าที่จากประเทศเยอรมนีกำลังบูรณะอยู่บางส่วน เมื่อเดินเลยเข้าไปด้านใน มีภาพสลักหินนูนต่ำแสดงถึงรอยอดีตอันยิ่งใหญ่ให้สัมผัส ตั้งแต่ซุ้มประตูหรือโคปุระ จนถึงตัวปราสาทหลัก ทับหลัง หน้าบัน นางอัปสรและลวดลายที่

สวยงามสลัประดับชั้น พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม เทวดา กรูฑา ฤาษี พราหมณ์ และพระพุทธรเจ้า เป็นต้น

ตามหลักฐานต่างๆ ของปราสาทล้านใน บางแห่งยังมีจารึกตัวหนังสือโบราณหลงเหลือให้เห็น กลุ่มปราสาทบันทายฉมาร์ มีปราสาททั้งหมดประมาณ 10 หลัง ปราสาทหลักคือปราสาทบันทายฉมาร์ ปราสาทตาปล่อง ปราสาทตาสก ปราสาทตาเปรี้ยว และ “ป้อมประจำทิศ” ทั้งสี่ทิศ

ประเด็นหนึ่งที่หลายคนอาจเข้าใจผิด เกี่ยวกับเรื่องที่ว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงให้ขุนนางไทยไปรื้อปราสาทเขมรเพื่อนำมาไว้ที่ประเทศไทย แต่จริงแล้วเป็นปราสาทบันทายฉมาร์ ไม่ใช่ปราสาทนครวัด-นครธม อย่างที่เข้าใจกัน

ล่วงกลุ่มปราสาทสมโบร์ไพรกุก อยู่ห่างจากเมืองเสียมเรียบประมาณ 120 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขต จ.กัมปงชม องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ(ยูเนสโก) ได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกชั้นล่าสุดของกัมพูชา ขณะที่รัฐบาลกัมพูชาเองก็ได้แถลงข่าวล่าสุด เมื่อปลายปีที่แล้ว ว่าได้บูรณปฏิสังขรณ์กลุ่มปราสาทชุดใหม่ คือบันทายฉมาร์และสมโบร์ไพรกุก ซึ่งเป็นกลุ่มปราสาทเก่าแก่ที่สุดของกัมพูชา เพื่อเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบศิลปะและโบราณสถานในกัมพูชา

อาจารย์ธานี ภักดีคำ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์เขมร ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มศว ให้ข้อมูล ว่าสมโบร์ไพรกุกมีอายุในสมัยพระเจ้าอิศานวรมันที่ 1 (ค.ศ. 616-635) ก่อนเกิดนครวัด 500 ปี เป็นอาณาจักรยุคเริ่มแรกตั้งแต่สมัยเจนละ ถือเป็นยุครุ่งเรืองที่สามารถรวบรวมเอาอาณาจักรพุนันมาไว้ด้วยกัน ได้อย่างเป็นปึกแผ่น

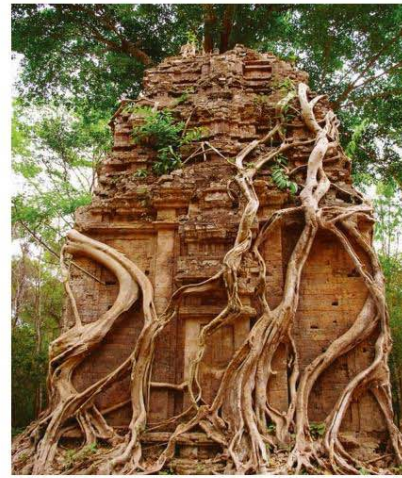

สมโบรีไพรกุกสร้างด้วยอิฐ มีการจำหลักตลอดลงบนเนื้ออิฐ แต่ทับหลังบางส่วนมีการสลักบนหินทรายแล้วยกมาประกอบ แตกต่างจากศิลปะในยุคนครวัดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวคล้ายๆ ศิลปะอินเดีย ส่วนมากสลักเป็นรูปคนและบริวาร ดูเหมือนใบหน้าชาวอินเดีย ไม่เหมือนคนเขมร สะท้อนให้เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากแคนธารตะที่แพร่เข้าไปในเขมร แต่เดิมสันนิษฐานว่าอาจมีปราสาททั้งหมดราว 300 หลัง แต่ปัจจุบันเท่าที่สำรวจพบมีเหลืออยู่ราว 160 หลัง

กลุ่มปราสาทสมโบรีไพรกุก ที่จริงแล้วมีฐานะเป็นเมืองหลวง ก่อนที่กัมพูชาจะย้ายราชธานีมาอยู่ที่เมืองพระนคร ที่เสียมเรียบ

เพราะฉะนั้นจึงเก่าแก่มากกว่านครวัดนครธมเสียอีก โบราณสถานที่สมโบรีไพรกุกมีอายุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12

กลุ่มปราสาทนี้เห็นร่องรอยของศิลปะอินเดียชัดเจนมาก ที่ส่งอิทธิพลเข้าไปในเขมรตั้งแต่ยุคแรกๆ ที่สำคัญสมโบรีไพรกุก ปรากฏในเอกสาร ในจารึกของกัมพูชา และในเอกสารของจีนที่เข้ามาในราชวงศ์สุย ได้บันทึกถึงเรื่องราวของอาณาจักรเจนละ และบันทึกว่าราชธานีของพระเจ้าอิศานวรมันนั้น อยู่ที่อิศานปุระ ซึ่งก็คือกลุ่มปราสาทสมโบรีไพรกุกนั่นเอง

กลุ่มปราสาทสมโบรีไพรกุก มีพื้นที่ถึง 25 ตารางกิโลเมตร โดยยูเนสโกระบุว่าพื้นที่นี้ถูกเรียกว่า **อิศานปุระ (Ishanapura)** ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรโบราณเจนละ (Chenla) แห่งอารยธรรมขอม ในช่วงปลายศตวรรษที่ 6-7 ก่อนหน้าจักรวรรดิเขมรจะเข้ามาแทนที่

อิศานปุระหรือสมโบรีไพรกุก ถือกันว่าเป็นจุดกำเนิดของอาณาจักรเขมรโบราณ และส่งอิทธิพลถึงศิลปะเขมรในยุคต่อมาด้วย เพราะฉะนั้น ทั้งสามกลุ่มปราสาทตั้งแต่สมโบรีไพรกุก บันทายฉมาร์ และนครวัด-นครธม

ทั้งหมดคืออาณาจักรกัมพูชาที่เชื่อมโยงและร้อยเรียงเข้าด้วยกัน เติมเต็มส่วนที่ขาดหายไปของประวัติศาสตร์เขมรให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ทัวร์คุณภาพกับมติชนอคาเดมี่

ศานติ ภัคดีคำ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ประวัติศาสตร์เขมร คณะมนุษยศาสตร์ มศว กล่าวไว้ว่า หากมีโอกาส เดินทางไปศึกษา ประวัติศาสตร์ของ อาณาจักรเขมรแล้ว สิ่งที่จะต้องไปดูที่กลุ่ม ปราสาทบันทายฉมาร์

อ.ศานติ ภัคดีคำ

คือพระพักตร์พระอวโลกิเตศวรที่สร้างอยู่นอกเมือง เป็นศาสนสถานสำคัญแห่งหนึ่งของเขมรโบราณ เราไม่ค่อยได้ไปสัมผัส ไม่ค่อยได้ไปรับรู้ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เขมรและเกี่ยวข้องกับประเทศไทยเราด้วย

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงเคยส่งขุนนางไทยออกไปดูปราสาทบันทายฉมาร์ เพื่อจะรื้อนำกลับมาไว้ในประเทศไทย เพราะฉะนั้น ที่นี้จึงสำคัญที่ต้องไปดู และยิ่งกว่า

นั้น กลุ่มปราสาทบันทายฉมาร์และสมโบร์ไพรกุก ทั้งสองแห่งนี้ทางรัฐบาลกัมพูชาเพิ่งจะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้อย่างเป็นทางการเมื่อปลายปีที่ผ่านมานี้ จึงเป็นโอกาสที่เราจะได้ศึกษาประวัติศาสตร์เขมร ตั้งยุคเขมรโบราณ มาถึงยุคกลางและยุคพระนคร เป็นรอยต่อที่เชื่อมโยงกันทำให้เราเห็นภาพรวมของกัมพูชาได้ชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น

สำหรับผู้สนใจประวัติศาสตร์เขมร และไม่พลาดโอกาสที่จะได้สัมผัสทั้งภูมิความรู้และอาหารตา เพลิดเพลินกับเรื่องราวที่ไม่เคยเปิดเผยที่ไหนดมาก่อนจาก อ.ศานติ ภัคดีคำ ทาง “มติชน อคาเดมี่” ในเครือมติชน จัดนำชมความงามอลังการยิ่งใหญ่ตระการตาของกลุ่มปราสาททั้งสามกลุ่ม ตั้งแต่บันทายฉมาร์-สมโบร์ไพรกุก และ นครวัด-นครธม ที่เมืองเสียมเรียบ วันที่ 14-16 กันยายน 2561 ราคา 25,000 บาท (บินกับสายการบินบางกอก แอร์เวย์ส และพักที่โซฟีเทล อังกอร์ โปลิธรา กอล์ฟ & ส�파 รีสอร์ท)

สนใจติดต่อ มติชน อคาเดมี่ โทร.0-2954-3977-84 ต่อ 2123, 2124 หรือ 08-2993-9097, 08-2993-9105 line : @matichonacademy